

Kielikoulutuspolitiikan verkoston (Kieliverkosto) lausunto suomenruotsalaisen viittomakielen elvytysohjelmaluonnoksesta

2.12.2024

Kielikoulutuspolitiikan verkosto (Kieliverkosto, www.kieliverkosto.fi) kiittää Kuurojen Liittoa ja Finlandssvenska teckenspråkiga rf -yhdistystä mahdollisuudesta kommentoida suomenruotsalaisen viittomakielen elvytysohjelmaluonnosta. Kielikoulutuspolitiikan verkosto eli Kieliverkosto on valtakunnallinen verkosto, joka toimii tutkimusperustaisesti kielikoulutuksen, kielikoulutuspolitiikan ja kielten saralla pyrkien vaikuttamaan päätöksentekoon ja herättämään keskustelua kielistä ja niiden oppimisesta. Kieliverkoston toiminta on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa, ja sitä koordinoidaan valtakunnallisena tehtävänä Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskuksessa (SOLKI).

On äärimmäisen tärkeää ja hienoa, että suomenruotsalainen viittomakieli on saamassa oman elvytysohjelman ja että elvytysohjelmaa on ollut laatimassa laaja joukko asiantuntijoita ja kieliyhteisön edustajia. Elvytysohjelmaluonnoksessa on perusteellinen kuvaus kielen tilanteesta ja siihen johtaneesta historiasta, mikä itsessään on tärkeää kielenelvytyksen edistämiseksi. Lisäksi elvytysohjelmaluonnoksessa on kattavasti ja monipuolisesti toimenpide-ehdotuksia kielen elvyttämiseksi.

Olemme etukäteen nähneet Jyväskylän yliopiston viittomakielen keskuksen lausunnon koskien elvytysohjelmaa, ja kannatamme siinä mainittuja asioita. Pidämme tärkeänä laadukasta tutkimusta ja sen jatkuvuutta kielikoulutuksen ja kielenelvytyksen kannalta. Viittomakielen keskuksen lausunnossa maininnat yliopiston autonomiasta, tutkimuksen vapaudesta ja tutkijoiden integriteetistä ovat erityisen olennaisia. Akateeminen vapaus on yliopistotutkimuksen tärkeimpiä lähtökohtia ja arvoja, sillä se mahdollistaa tutkijoiden riippumattomuuden. Tämä osaltaan takaa sen, että tutkimus on luotettavaa – tämä on myös kielen elvytyksen kannalta etu. Tutkimuksen luontaisen uudistumisen kannalta olisi hyvä, jos elvytysohjelmassa ei olisi liian yksityiskohtaisesti määritelty esimerkiksi tutkimuskohteita. Vastuullisesti ja eettisesti toimivat yliopistot ja tutkijat sitoutuvat työskentelemään yhdessä yhteisön kanssa, vrt. esimerkiksi vastajulkaistut saamelaisia koskevan tutkimuksen eettiset ohjeet (2024): <https://tenk.fi/fi/ajankohtaista/saamelaisia-koskevan-tutkimuksen-eettiset-ohjeet-julkaistu>

Tutkimuksen vapaus ei silti poissulje sitä, että kielen elvytyksessä tarvitaan kaiken kaikkiaan kestäviä, dialogiin perustuvia yhteistyöverkostoja moneen suuntaan. Kieliyhteisö ja kielenkäyttäjät itsessään ovat elvytyksessä kaikkein tärkeimmässä roolissa.

Kieliverkoston tehtävänä on tukea kieliin ja kielikoulutukseen liittyvää yleistajuista (tutkimusperustaista) julkaisemista – oli se sitten esimerkiksi kirjoitettua tekstiä (ks. [Kieli](#),

koulutus ja yhteiskunta -verkkolehti), podcast-jaksoja tai videoituja kannanottoja. Voimme verkostona tarjota tällaista tietoisuuden lisäämiseen liittyvää tukea myös suomenruotsalaisen viittomakielen elvytystyöhön samalla tavalla kuin muillekin kielille ja arvostamalla yhteiskunnan ja koulutuksen monikielisyttä. Kieliverkosto on aiempina vuosina järjestänyt myös eri vähemmistökielten edustajille yhteisiä keskustelutilaisuuksia, minkä lisäksi toisinaan on järjestetty kielikoulutuksen asiantuntijoille (esim. opettajat, tutkijat) suunnattuja tapahtumia vähemmistökieliin liittyen. Olemme jatkossakin kiinnostuneita järjestämään näitä tilaisuuksia tuoden yhteen vähemmistökielten edustajia ja lisäten tietoisuutta eri kielten tilanteista. Tällä tavalla voimme osoittaa tukeamme myös suomenruotsalaisen viittomakielen elvytykselle.

Jyväskylässä 2.12.2024

Kielikoulutuspolitiikan verkosto (Kieliverkosto)

(vastuuhenkilö: Kieliverkoston koordinaattori, projektitutkija Erja Kilpeläinen, Soveltavan kielentutkimuksen keskus SOLKI, Jyväskylän yliopisto; kieliverkosto@jyu.fi)